

© Christoph Schäfer

Christoph Schäfer: »Topografie van de gemeenschappelijkheid«, 2011

Kan de middeleeuwse meent, gemeenschappelijk dorpsbezit, als leidraad dienen voor de huidige omgang met grondbezit? Deze vraag deed bij Christoph Schäfer (* 1964, Essen) de vonk overslaan waardoor hij geïnteresseerd raakte in het Samerrott.

Hij ontwikkelde aan de hand van het gemeenschapsbos een kunstzinnige topografie die zich bezig houdt met de ligging van het dorp, zijn geschiedenis en een historische visie. Drie locaties laten drie verschillende kunstwerken zien: de ruimte om de Ravenboom in het Samerrott kreeg een nieuwe aankleding; aan de westelijke bosrand doorsnijdt een vier meter hoge glaswand de omlopende scheidingswal en in de voormalige schuur aan de rand van de hoeve Schulze-Holmer wordt een videofilm vertoond waarin de drie plekken met elkaar in verband worden gebracht.

Een eertijds machtige eik met een doorsnede van drie meter en van bijbelse ouderdom wordt de »Ravenboom« genoemd. In zijn holle stam zou zich in 1535 een wederdoper, Jan Kuiper, verstopt hebben op de vlucht voor de bisschoppelijke gerechtsdienaren uit Münster. Tegenwoordig geeft een eikenhouten ring van de omvang van de voormalige boom de plaats van de Ravenboom aan. Christoph Schäfer liet een enorm stuk zandsteen uit de Gildehauser steengroeve halveren en naast de vroegere eik als zit- en ligbank

neerzetten. In een houten vitrine is informatie te vinden over de legende en worden overblijfselen van de eikenboom bewaard.

Een glaswand doorsnijdt aan de westzijde van het bos de aarden wal die privébezit van gemeenschappelijk eigendom scheidt. Haar silhouet geeft de contouren van een aquarel van Albrecht Dürer (1471-1528) weer. In de nacht van 7 op 8 juni 1525 schrok deze wakker uit een apocalyptische droom. De aquarel toont een zich over het landschap uitstortende watermassa en de opgetekende notities van zijn droom. Drie weken tevoren, op 15 mei 1525, waren duizenden opstandige boeren in Frankenhausen door een leger van de vorst afgeslacht. Thomas Müntzer, maatschappijhervormer, voormalig aanhanger van Luther en voorman van de boeren werd terechtgesteld. Zijn oproep tot het nieuwe geloof ging samen met de roep om bevrijding van de tirannie. De benauwdheid die Dürer in zijn nachtmerrie ervoer, zet Schäfer om in een gedenkteken voor de gemeenschapszin.

In de video, die op de hoeve Schulze-Holmer te zien is, zingt een koor het lied »Ick hoorde de basuyne blasen« van de wederdoperse Anna Janz uit 1536. De video laat mensen zien die uit het bos naar de Ravenboom gaan, langs de aarden wal lopen of zich over het boerenerf bewegen - het lied van Anna Janz op hun lippen. Leden van plaatselijke koren hebben het nieuw gearrangeerde wederdoperslied ingestudeerd en op de drie locaties van Schäfers project voor de video-opname uitgevoerd. Voor de verwezenlijking van zijn plan bracht Christoph Schäfer veel mensen bij elkaar. Gemeenschappelijkheid betekent voor hem een grote scheppende kracht. Met zijn »Topografie van de gemeenschappelijkheid« pakt Schäfer historische gebeurtenissen van het collectief verzet tegen de overheid op en verbindt ze met zijn kunst.